

En særlig bestemmelse om opløb giver endvidere mulighed for at modernisere de gældende regler om opløb, som findes i politilovene af 1863 og 1871, jf. pkt. 5.3.1.2. ovenfor, ligesom reglerne om politiets beføjelser i relation til opløb vil kunne samles ét sted – ud over bestemmelserne i grundloven.

Hertil kommer, at en særlig bestemmelse om opløb vil give mulighed for en mere præcis og detaljeret regulering af politiets indsats over for opløb. Uden for de tilfælde, hvor politiet anvender magt, nævnes i gældende ret således udtrykkeligt alene muligheden for at give påbud, jf. normalpolitivedtægtens § 7.

Kommissionen anfører, at der i øvrigt kan henvises til, at opløsning af en forsamling teknisk medfører, at forsamlingen bliver til et opløb. Det vil derfor også af lovtekniske grunde være naturligt at medtage en særlig bestemmelse om opløb.

Politikkommissionens forslag til en bestemmelse om opløb findes i kommissionens lovudkast § 8. Der er med visse præciseringer tale om en videreførelse af den gældende regulering på området.

Efter normalpolitivedtægtens § 7, jf. § 3, stk. 1, kan politiet give påbud i forbindelse med opløb på steder, hvor der er ”almindelig adgang”. Grundlovens § 80 og politilovene indeholder ikke en sådan geografisk begrænsning i forbindelse med politiets anvendelse af magt. Den foreslåede bestemmelse indeholder ikke de geografiske begrænsninger for meddelelse af påbud mv., som i dag findes i politivedtægtens § 7. Normalpolitivedtægtens formulering er i øvrigt næppe udtryk for en reel begrænsning af politiets beføjelser. Kan politiet anvende magt på steder, hvor der ikke er almindelig adgang, må politiet uanset normalpolitivedtægtens affattelse også på disse steder kunne anvende mindre indgribende midler som påbud og lignende.

For så vidt angår opløbsformularen stilles der efter politilovene af 1863 og 1871 krav om, at politiet ved anvendelse af anden magt end den væbnede magt skal anvende formularen, også selv om politiet angribes. Efter grundlovens § 80 indebærer det forhold, at politiet angribes, at politiet kan anvende væbnet magt uden forinden at have benyttet opløbsformularen.

Politikkommissionen foreslår, at politiet heller ikke ved anden form for magtanvendelse end væbnet magt skal anvende opløbsformularen, når politiet angribes. Der henvises til, at dette efter den juridiske litteratur må anses for den gældende og også den mest hensigtsmæssige retstilstand.

Den foreslåede bestemmelse omfatter opløb, der indebærer fare for forstyrrelser af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed. Sådanne opløb kan, da opløb udgøres af en

flerhed af personer, medføre en kvalificeret fare for de nævnte beskyttelsesinteresser. Efter kommissionens opfattelse bør der imidlertid ikke være forskel på, om politiet griber ind over for en eller flere deltagere i et opløb eller over for enkeltpersoner, der ikke deltager i et opløb. Politiets muligheder for at anvende indgreb efter den foreslåede bestemmelses stk. 2 og 3 svarer derfor til bestemmelsen om politiets indgreb for at afværge fare for orden og sikkerhed, jf. politikkommissionens lovudkast § 5 og ovenfor pkt. 5.1.2.3. Politiet kan således benytte sig af de sædvanlige indgrebsmidler over for deltagere i et opløb, herunder udstedelse af påbud, legemsbesigtigelse, fratagelse af genstande og om nødvendigt frihedsberøvelse.

Efter bestemmelsen om orden og sikkerhed har politiet endvidere mulighed for uden retskendelse at skaffe sig adgang til et ikke-frit tilgængeligt sted. I praksis vil der formentligt kun sjældent være tale om, at opløb finder sted på et område, hvor der ikke er almindelig adgang. Uanset, at det praktiske behov for en sådan hjemmel måske ikke er stort, finder kommissionen, at man ikke på forhånd bør afskære politiet fra at skaffe sig adgang til et ikke-frit tilgængeligt sted med henblik på at gribe ind over for et opløb. Det kan f.eks. tænkes, at folk stimler sammen på et ikke-frit tilgængeligt sted, f.eks. i forbindelse med ulykker, ligesom der i visse tilfælde af opløb på offentligt tilgængelige steder kan være behov for, at politiet af polititaktiske årsager kan skaffe sig adgang til omliggende områder, herunder eventuelt også ikke-frit tilgængelige steder.

Der henvises til betænkningen side 117-120.

5.3.3. *Justitsministeriets overvejelser*

Justitsministeriet kan tilslutte sig Politikkommissionens udkast til bestemmelser om forsamlinger og opløb, og lovforslaget er med enkelte redaktionelle ændringer udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises til lovforslagets §§ 7-9 samt bemærkningerne hertil.

5.4. *Svage og udsatte persongrupper*

5.4.1. *Gældende ret*

5.4.1.1. Politiets indsats uden for strafferetsplejen i relation til børn, berusede samt syge og hjælpeløse foretages i dag med hjemmel i retsplejelovens § 108 eller for visse indgreb med hjemmel i særlovgivningen og administrative forskrifter.

5.4.1.2. Politiets indgreb, f.eks. visitation efter farlige genstande eller frihedsberøvelse, over for børn, berusede samt syge og hjælpeløse i medfør af *retsple-*